

KONCEPCE POLITIKY ČR V EU: AKTIVNÍ A SROZUMITELNÁ ČR V JEDNOTNÉ EVROPĚ

***

SHRNUTÍ

Obecná charakteristika

„Konceptce politiky ČR v EU: Aktivní a srozumitelná ČR v jednotné Evropě“ (dále jen „Konceptce“) byla schválena vládou v souladu s jejím programovým prohlášením. Jejím prostřednictvím vláda definuje nový přístup ČR spočívající v aktivním pojetí jejího členství v Unii a srozumitelnosti jejích postojů. Za strategický zájem v EU vláda považuje plnohodnotné členství ČR a jednotnou Evropskou unii.

Konceptce reflektuje významné proměny, kterými EU jako celek i jednotlivé členské státy procházejí a které předurčují další vývoj kontinentu. Lisabonská smlouva, která vstoupila v platnost v prosinci 2009, výrazně prohloubila integraci EU. Světová hospodářská a finanční krize ukázala, že k řešení zásadních společných problémů, jakou jsou slabý hospodářský růst, nezaměstnanost, daňové úniky a prohlubující se sociální nerovnosti, nemá EU dostatečné nástroje. Hybatelem evropské integrace se stala eurozóna, která je nucena reagovat na ohrožení společné měny a napravovat konstrukční nedostatky hospodářské a měnové unie. EU je rovněž konfrontována s dalšími globálními trendy, jakými jsou například nástup nových ekonomik s nízkou cenou pracovní síly, nedostatek přírodních zdrojů, změna klimatu, nárůst rizika terorismu či zhoršující se vztahy s Ruskou federací.

Na druhou stranu však Konceptce neopomíná dosavadní přínosy členství ČR v EU. Mezinárodní postavení ČR bylo posíleno a její bezpečnost zvýšena. Došlo k postupné profesionalizaci české státní správy, zkvalitnění soudnictví, vyššímu důrazu na ochranu životního prostředí, hospodářskou soutěž i ochranu spotřebitele. Za největší přínos občané ČR tradičně považují svobodné cestování uvnitř EU. Členství v EU také výrazně přispělo k rozvoji hospodářství ČR.

Principy členství

ČR i ostatní členské státy EU stojí před řadou výzev, které mají globální povahu a jež nelze uspokojivě řešit pouze na národní úrovni. Vláda chápe členství ČR v EU především jako politický projekt, jako strategickou volbu a jako základní ekonomický, sociální, kulturní i bezpečnostní rámec rozvoje a ideového ukotvení ČR. Vláda je přesvědčena, že strategickým zájmem ČR je být plnohodnotným členem EU. Toho lze dosáhnout jedině přistoupením do eurozóny.

Vláda považuje zachování jednoty Evropské unie navzdory odstředivým tendencím za strategický zájem ČR. Přestože vláda chápe potřebu další integrace eurozóny za účelem jejího lepšího fungování a vnitřní konvergence, je přesvědčena, že ve střednědobé perspektivě by se EU měla soustředit na řešení společných výzev, pokud možno bez náročných změn primárního práva EU.

Vláda bude usilovat o to, aby ČR byla aktivním a srozumitelným členským státem EU. Priority stanovené v této Konceptci by proto měly být důsledně komunikovány a dlouhodobě a aktivně prosazovány na domácí i evropské úrovni.

ČR musí být členským státem, který se cítí odpovědný za další rozvoj evropské integrace a aktivně se na něm podílí. V souvislosti s přijímáním rozhodnutí v EU má ČR zájem na systematickém uplatňování unijní metody spolupráce. Vláda si je rovněž vědoma, že princip a úspěch evropské integrace spočívá v prosazování

dlouhodobého zájmu všech členských států. Z tohoto důvodu bude usilovat o prosazení zájmů ČR v celkovém přístupu k EU, nikoli odděleně v každé jednotlivé politice.

Cíle a priority ČR v EU

Hlavními nástroji pro úspěch evropského projektu jsou využití potenciálu vnitřního trhu EU, rozvoj všech čtyř svobod EU, posilování průmyslové základny EU zaváděním inovací a také investicemi do vzdělávání obyvatelstva, vědy a výzkumu i výstavby infrastruktury. EU se musí zaměřit na posilování ochrany životního prostředí a klimatu včetně efektivního využívání přírodních zdrojů. Klíčové pro udržitelnost evropského projektu bude rozvíjení uplatňování sociálního rozměru EU a posílení demokratické legitimacy orgánů a institucí EU. Stejně tak bude nezbytné zajistit udržení regulativní funkce sociálně-tržního hospodářství s cílem naplňovat Listinu základních práv EU a odstraňovat narůstající sociální rozdíly, sociální vyloučení a diskriminaci.

Tuto svou vizi vláda bude naplňovat prostřednictvím čtyř konkrétních cílů evropské integrace. V jejich rámci pak bude usilovat o dosažení pěti priorit.

1. Cíl: Mír a bezpečnost

Priorita: akceschopná Společná bezpečnostní a obranná politika EU

Vzhledem k rostoucí odpovědnosti Evropy za svou vlastní obranu a bezpečnost a vzhledem k výraznému zhoršení bezpečnostní situace v bezprostředním okolí EU vláda považuje akceschopnou Společnou bezpečnostní a obrannou politiku EU (dále jen „SBOP“) za svou prioritu v EU. Vláda je připravena podílet se na novém koncepčním vymezení SBOP a vyjasnění úrovně ambicí EU. Vláda bude prosazovat větší spolupráci civilních a vojenských nástrojů SBOP, lepší provázání aktivit SBOP s dalšími nástroji a aktivitami EU, celkové zvýšení akceschopnosti SBOP a další posílení civilních schopností EU.

2. Cíl: Hospodářský rozvoj

Priorita: prohlubování vnitřního trhu EU

Dlouhodobou prioritou ČR v EU je odstraňování překážek na vnitřním trhu EU v oblasti zboží a služeb a prohlubování vnitřního trhu v oblasti digitální agendy a energetiky. Vláda jednoznačně trvá na zachování a nedělitelnosti všech čtyř svobod EU, obzvláště pak volného pohybu osob jakožto jednoho z největších přínosů členství ČR v EU. Dalším předpokladem rozvíjení vnitřního trhu je rovněž intenzivní podpora výzkumu a inovací s ohledem na nutnost provázanější spolupráce výzkumné a podnikové sféry a orientaci výsledků výzkumu a vývoje směrem k potřebám trhu - to vše v souvislosti se zajištěním rámce pro volný pohyb znalostí napříč EU.

Priorita: efektivní čerpání evropských strukturálních a investičních fondů

Politika hospodářské, sociální a územní soudržnosti EU, která má přispět ke zlepšení kvality života obyvatel ČR, a to mimo jiné prostřednictvím modernizace hospodářství ČR a posilováním průmyslové základny, představuje pro vládu klíčový investiční nástroj. Vláda bude proto usilovat, aby i do budoucna byla zajištěna její adekvátní výše v rámci rozpočtu EU. Stejně tak vláda zajistí včasné a kvalitní čerpání těchto finančních zdrojů. Předpokladem efektivního čerpání je soulad legislativy ČR a EU, stabilní nastavení dlouhodobých priorit, kvalitní personální zajištění, zjednodušení a harmonizace pravidel čerpání na národní úrovni, integrovaný přístup k čerpání a tvorba kvalitních projektů.

3. Cíl: Spravedlnost a solidarita

Priorita: společný postup proti daňovým únikům

Daňové úniky a podvody omezují schopnost států plnit svou roli, jsou v rozporu se sociální spravedlností a poškozují hospodářskou soutěž. Proto by EU měla tento problém řešit společně. Vláda bude usilovat o maximální informační otevření daňových rájů a jejich celkové globální omezení. Vnitřní trh EU by měl být založen na kvalitě podnikatelského prostředí, inovacích a efektivitě, nikoli na neférové daňové konkurenci, která vyčerpává veřejné rozpočty. Vláda bude prosazovat zavedení principu přenesení daňové povinnosti jako nejefektivnějšího řešení podvodů s DPH v EU. V oblasti přímých daní bude vláda podporovat iniciativy namířené

proti daňovým podvodům a agresivnímu daňovému plánování a je připravena pokračovat v diskusi o sjednocení pravidel pro výpočet daňového základu daně z příjmu právnických osob.

4. Cíl: Pevné evropské ukotvení ČR

Priorita: příprava na vstup do eurozóny

Vláda si uvědomuje intenzivní hospodářské propojení ČR s eurozónou, přínosy zavedení eura v podobě prohloubení obchodních vztahů, transakčních úspor, cenové transparentnosti, stability měny a možnosti ovlivňovat chod orgánů eurozóny, jejichž rozhodnutí mají na ČR zásadní vliv již dnes. ČR plní maastrichtská kritéria s výjimkou členství v evropském mechanismu směnných kurzů (dále jen „ERM II“), které je čistě politickým rozhodnutím. Vláda proto povede důkladnou veřejnou diskusi o dopadech členství v eurozóně, aby se ještě před rokem 2020 mohl otevřít prostor pro politické rozhodnutí o zapojení ČR do ERM II a s tím související rozhodnutí o termínu vstupu ČR do eurozóny.

Uplatňování Koncepce

Aktivní přístup ČR v EU vyžaduje systematické a kvalitní sledování dění v EU a iniciativní přístup ČR na jednáních v Radě. ČR se musí se nepřetržitě zabývat otázkou vytváření zájmových koalic s ostatními členskými státy. Důraz bude kladen rovněž na pravidelnou komunikaci a spolupráci vlády s Evropským parlamentem, stejně jako komunikaci vlády s občany ČR zaměstnanými v orgánech a institucích EU. Důležité je také provázání pozic vlády i obou komor Parlamentu ČR v evropské agendě.

Vláda dále povede diskusi o systémovém posílení koordinace evropských záležitostí. Priority stanovené v Koncepci budou uplatňovány jak během přípravy unijní legislativy prostřednictvím diskusí na odborných kulatých stolech a v rámci Národního konventu o EU, tak v legislativní fázi, kdy bude vláda posuzovat, jakým způsobem legislativní návrhy souvisí se stanovenými prioritami. Mechanismus uplatňování Koncepce také předpokládá každoroční hodnotící zprávu o stavu prosazování národních priorit ČR.